

SỰ ĐA DẠNG VỀ GIỚI TÍNH & KHUYNH HƯỚNG TÍNH DỤC

Giới tính sinh học

Tôi được sinh ra với đặc điểm giới tính gì?

...được xác định từ khi một người mới ra đời, đa số được quyết định bởi cơ quan sinh dục ngoài của người đó.

Giới tính sinh học bao gồm:

Nam giới: Có bộ phận sinh dục nam hoàn chỉnh: dương vật, tinh hoàn; Nhiễm sắc thể giới tính XY.

Nữ giới: Có bộ phận sinh dục nữ hoàn chỉnh: âm đạo, âm vật, môi lớn, môi bé; Nhiễm sắc thể giới tính XX.

Giới tính sinh học chưa hoàn chỉnh: Bộ phận sinh dục ngoài không rõ ràng và/hoặc không đồng nhất với nhiễm sắc thể giới tính. Ví dụ: nhiễm sắc thể giới tính XY và không có dương vật hoặc dương vật không rõ ràng.

Bản dạng giới

Tôi cảm nhận mình là ai?

Là sự cảm nhận của mỗi cá nhân về giới tính của mình. Mỗi người có thể bắt đầu có cảm nhận này ở một thời điểm khác nhau trong cuộc đời.

Bản dạng giới bao gồm:

Nam: cảm nhận mình thuộc giới nam theo chuẩn mực xã hội, muốn hành xử như một người nam và được đối xử như một người nam.

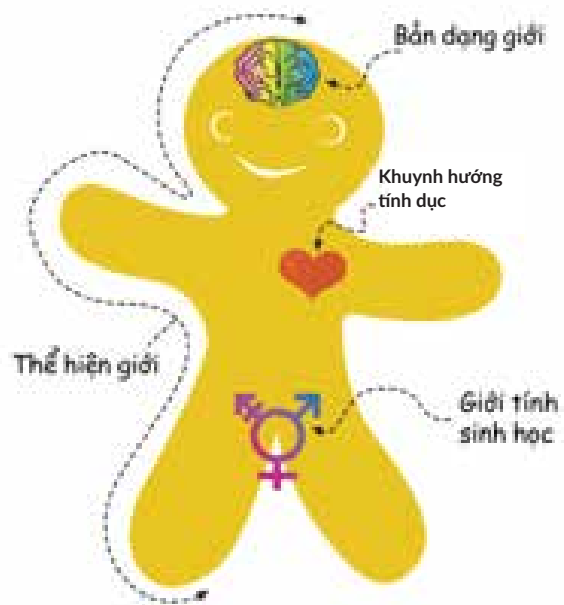
Nữ: cảm nhận mình thuộc giới nữ theo chuẩn mực xã hội, muốn hành xử như một người nữ và được đối xử như một người nữ.

Không định giới/Phi nhị giới: cảm nhận mình không hoàn toàn thuộc về giới nam hoặc giới nữ, muốn hành xử theo cách riêng của mình, không gắn với chuẩn mực xã hội của nam hoặc của nữ, và muốn được đối xử một cách trung tính, không theo chuẩn mực xã hội dành cho nam hoặc nữ.

Tổng hợp và Biên soạn bởi:
Trung tâm Hỗ trợ Sáng kiến
Phát triển Cộng đồng (SCDI)

“**Giới tính và khuynh hướng tính dục của mỗi người có thể được hiểu là sự kết hợp của 4 yếu tố: Giới tính sinh học, Bản dạng giới, Thể hiện giới và Khuynh hướng tính dục.**”

Đại từ nhân xưng

Hiện nay, ở một số nước nói tiếng Anh, đã xuất hiện thêm đại từ nhân xưng dùng cho những người không định giới là ngôi thứ ba số nhiều: They/Them. Để gọi họ một cách trịnh trọng, người ta dùng “Mx”, tương đương với “Mr” cho nam và “Ms” hoặc “Mrs” cho nữ. Người Việt ở Mỹ dùng từ “Chanh” là kết hợp của “Chị” và “Anh”. Tại Việt Nam, “Bạn” là đại từ nhân xưng được dùng phổ biến cho những người không định giới.

Thể hiện giới

Nhìn bề ngoài, tôi thuộc giới tính nào?

Là biểu hiện ra bên ngoài theo ước lệ xã hội về giới như cách hành xử và hình thức.

Ví dụ như ở xã hội Việt Nam đầu thế kỷ này: Nữ tính thì dịu dàng, ăn mặc trau chuốt, có trang điểm, có mặc váy; Nam tính thì mạnh mẽ, không trang điểm, không mặc váy.

Chuẩn mực xã hội về giới có thể thay đổi theo thời gian và thể hiện giới cũng thay đổi theo.

Conchita Wurst, tên thật là Thomas Neuwirth – người Áo, đoạt giải nhất trong cuộc thi hát toàn châu Âu EuroVision năm 2014, sinh ra là một bé trai, tự nhận là một người đồng tính nam, trên sân khấu luôn mặc váy, tóc dài và có râu. Lúc mẫu giáo, thỉnh thoảng cậu mặc váy đi học. Ngoài đời, ca sỹ này muốn được gọi là “anh” nhưng trên sân khấu lại muốn được gọi là “chị”. Conchita Wurst là nghệ danh, được ghép từ “Conchita” – trong tiếng TBN là từ lóng có nghĩa là âm đạo, “Wurst” – trong tiếng Đức là từ lóng chỉ dương vật.

Khuyneh hướng tính dục

Tôi yêu thích người thuộc giới tính nào?

Là việc có cảm xúc yêu đương, ham muốn tình dục với người thuộc giới tính nào. Khuyneh hướng tính dục có thể thay đổi theo thời gian.

Có thể có nhiều kết hợp giữa giới tính và khuyneh hướng tính dục. Ví dụ: một người có giới tính sinh học là nam có thể có bản dạng giới là nữ, và có ham muốn tình dục với người có bản dạng giới là nữ. Như vậy người đó là người chuyển giới nữ và có xu hướng tính dục đồng giới nữ.

LGBTIQAP+

Lesbian: Khuyneh hướng tính dục đồng giới nữ: Người có bản dạng giới là nữ, có ham muốn tình dục với người có bản dạng giới nữ.

Gay: Khuyneh hướng tính dục đồng giới nam: Người có bản dạng giới là nam có ham muốn tình dục với người có bản dạng giới nam.

Bi-sexual: Khuyneh hướng tính dục song tính: Người có ham muốn tình dục với cả người có bản dạng giới nam và người có bản dạng giới nữ.

Transgender: Người chuyển giới: Người có bản dạng giới khác với giới tính sinh học của mình.

Intersex: Người có giới tính sinh học chưa hoàn chỉnh.

Queer: Không định giới/Phi nhị giới.

Asexual: Khuyneh hướng tính dục vô tính: Không có ham muốn tình dục với bất kỳ ai.

Pan-sexual: Khuyneh hướng tính dục toàn tính: Có ham muốn tình dục với người thuộc bất kỳ bản dạng giới nào.

Heterosexual: Khuyneh hướng tính dục dị tính: Có ham muốn tình dục với người có bản dạng giới khác với bản dạng giới của mình.

Bruce Jenner sinh năm 1949 là nam vận động viên điền kinh người Mỹ, 3 lần liên tiếp phá kỷ lục Olympic ở bộ môn điền kinh phối hợp, được gọi là “Người hùng của nước Mỹ” và “Vận động viên điền kinh vĩ đại nhất thế giới”. Ông đã kết hôn 3 lần với phụ nữ và có 6 người con. Người vợ cuối cùng là mẹ của Kim Kardashian. Tháng 4/2015, Bruce tuyên bố mình là một **phụ nữ chuyển giới**, tháng 7 bà công bố tên mình là Caitlyn, tháng 9 bà hoàn thành mọi giấy tờ để là một phụ nữ. Năm 2017, bà bắt đầu thực hiện phẫu thuật chuyển đổi giới tính.